

KRISTIAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
Na pol roka . . . . . 1 > — >
Na štvrt roka . . . . . — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

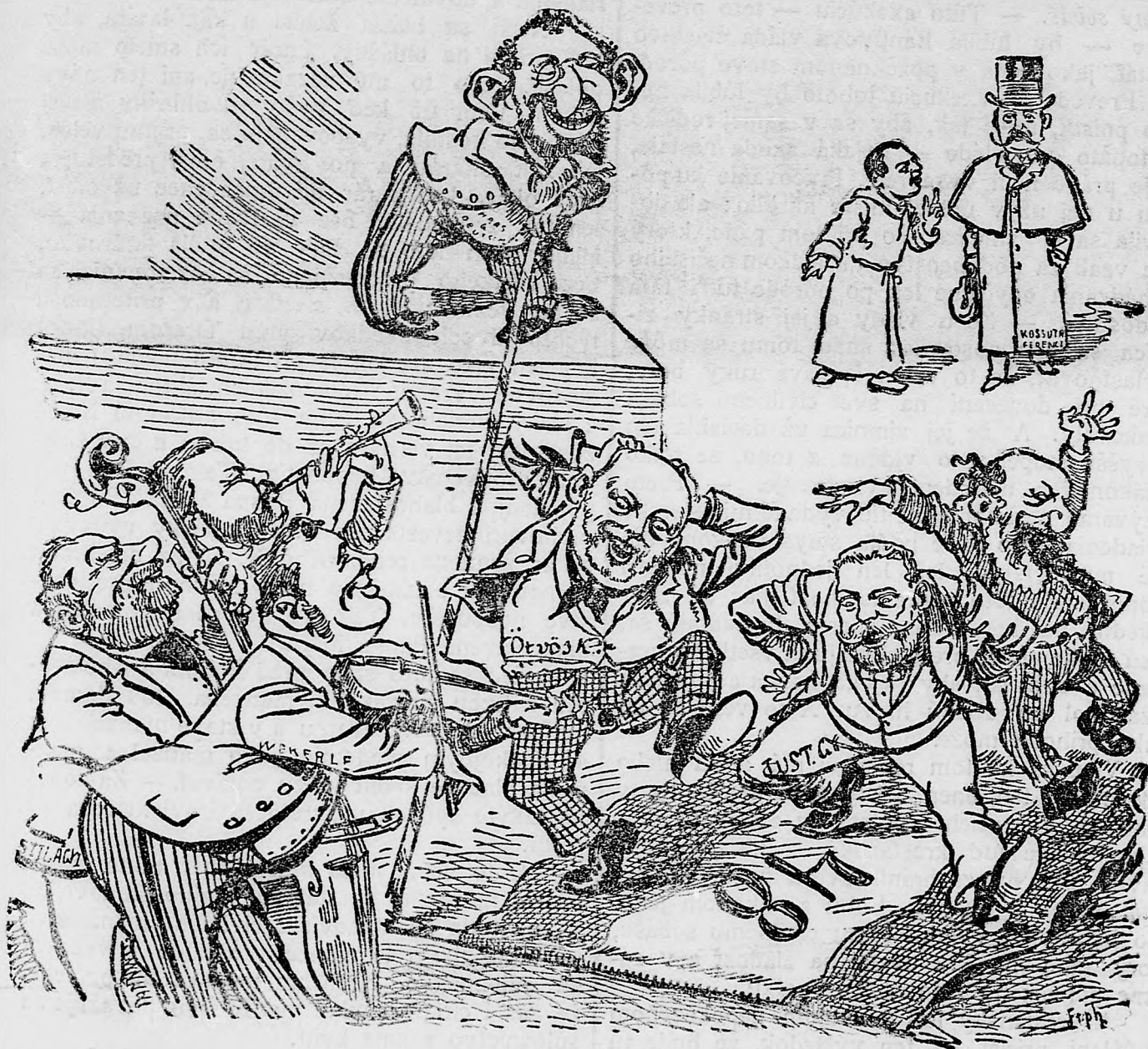
Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr.

Herko Páter: Najviacej sa usiluj túto bandu rozohnať.
(Magyar Néplap: No veď, krásne ju rozohnali Radnej i on medzi nich sa postavil.)

Exekúcia.

ž sme na toľko prišli v tejto nešťastlivej krajine, že už o inom ani nemôžeme hovoriť, ako o exekúcii. Sotva že vykročí od nás exekútor súdnej stolice, ktorýžto bol vyslaný v pôžičkovej záležitosti židáka, už zaklope, alebo ani nezaklope, lež jednoducho sa vrúti exekútor dane, ktorý zas prišiel náš dlh naproti dobrotivému štátu do poriadku priviesť.

Ba, — to môžeme poďakovať židovskému spolku v Paríži — už môžeme hovoriť i o exekúcii nečoho tretieho, čo nič iné neni, ako *civilný sobáš*. — Túto exekúciu — toto prevedenie — by ľúbila Bánffyova vláda šťastlivo prestať, jako žena v pozeňnanom stave pôrod.

Prevedenie, exekúciu tohoto by ľúbila nejako poistiť, asíce tak, aby sa v samej rodičke — totižto vo vláde — nejaká škoda nestala, čo je práve neni vyzavreté. Pracovanie ku pôrodu u nej už v úplnej miere nastalo; ale dostavila sa aj zimnica, čo pri tom páde, ktorý sme vzali za podobienstvo následkom nečistého zachádzania obyčajne len po pôrode tu i tam sa dostaví. — Že u vlády a jej stránky zimnica sa prv dostavila: snáď tomu sa môže privlastňovať, že to veľmi špinavé ruky byly, ktoré pri donesení na svet civilného sobáša účinkovaly. A že jej zimnica už dosiahla ten najvyšší stupeň: to vidíme z toho, že toľko nezákonných nariadení vyhotovuje. — Preto nazývame nezákonnými tie vydané ministerské nariadenia, lebo tieže podľa smyslu zákona nie celé ministerstvo, lež len jednotliví ministri podpísali. Za túto nepravidelnosť ináč sú zodpovední na krajinskom sneme. Pretvárajú sa, že sú spokojní, ale preto chytajú sa všetkého nervózne a boja sa, aby nejaká hanba a posmech nezastíhol im ubohú hlavu. A to veru sa im ľahko prihodiť môže.

Včul sa na tom radia, či má attilu alebo frak nosiť ten onen, ktorý tých nešťastlivcov uňho sa hlasiacích vyhlási za zosobašených. Nábožný ale ľud kresťanský si na tom láme hlavu, ako by zachránil svoju dušu, ako by ostal verným svojmu Bohu a zákonom jeho, ako by môhol vyhnúť tomu civilnému sobášu, ktorý nám na krk uvalili na žiadosť a v záujme parížskeho židovského spolku.

A kresťanský ľud v svojom nepokazenom smýšľaní prišiel na ten výsledok, že bude tú zásadu „klin s klinom“ oproti civilnému sobášu nasledovať.

Keď štát — tak mudrunkuje ľud — kresťanský sobáš za nič pokladá, on totiž ľud tak

urobí s civilným sobášom. Jednoducho dá mu frčku a ukáže mu figu. A — ktože by to môhol tajiť? — je nečo v tom. Tým skôr to môže urobiť ktokoľvek, lebo skrze to trestný skutok nespácha nikto. Veď zákon o civilnom manželstve nikoho nezaväzuje na to, aby sa oženil. Kto chce, ožení sa civilne: kto ale nechce, neožení sa. A s tým je koniec veci.

Ale čože majú robiť tí kresťania, zvlášte oni rimskí katolíci ktorí sa na každý pád chcú oženíť?

Čo tedy?

Jasne to hovorí nariadenie tridentského svätého snemu a dovolenie pápeža Rehora XVI na základe tohoto nariadenia učinené, ktoré nariadenie a dovolenie obsahuje nasledovné:

Nech sa hlásia ženisi u kat. farára, aby boli prijatí na ohlášky. Farár ich smelo môže ohlásiť, lebo to mu nezakazuje ani ten nový zákon. Včul už keď vyšly tri ohlášky ženisi pôjdu do kostola, vyspovedajú sa, prijmú veleb. sviatosť oltárnu a po svätej omši predstúpia pred oltár, keď farár od omše chce už odísť, len tak znenadála, bez všetkého pozvania — alebo nech idú do fary do bydla farárovho, bez všetkého predbežného sa oznámenia, so sebou vezmúc *dvoch svedkov* a v prítomnosti týchto dvoch svedkov pred farárom, (ktorý tiež len jako svedok je pri tomto účinku) následovne vyreknú: mladoženich takto: Ja N. N. z lásky beriem za ženu túto prítomnú N. N. zostanem jej verným až do hrobu a ju v žiadnom protivenstve neopustím. Tak mi Pán Boh pomáhaj a blahoslavená Panna Mária! Po ňom prehovorí nevesta: Ja N. N. z lásky vydávam sa za ženu za prítomného N. N. až do hrobu vernou mu ostanem a ho v žiadnom protivenstve neopustím. Tak mi Pán Boh pomáhaj a blahoslavená Panna Mária!

Keď sa toto stalo pred Bohom a jeho svätou cirkvou sú zákonití manželia. Idú domou, môžu vydržiavať svatbu a v stave manželstvom so spokojným svedomím jako manžel a manželka blažene spolu môžu nažívať. — Za sobáš na takýto spôsob uzavretý farárovi netreba nič platiť.

O to veľmi málo musia dbať takto zosobašení manželia, že štát zo svojho stanoviska, — už totiž zo stanoviska civilného manželstva — takto uzavreté manželstvo bude považovať za súložníctvo. Nech im to slúži ku poteche, že zas i cirkev civilné manželstvo považuje za súložníctvo a sme kvitt.

Štát ani posávať netrestal v súložníctve žijúcich to ješť ako ľud hovorí, tých, ktorí žijú na vieru, práve tak ani tých, ktorí pred farárom sa spolu vzdali, nemôže pokutovať. — Ani to

nemá veľmi trápiť rodičov, keď dievky z manželstva p e l kat. farárom uzavretého štát nebude považovať za zákonité.

Cirkev zas dievky v civilnom manželstve zplodené nepovažuje za zákonité. — A preto dievky v civilnom manželstve zplodené nemôžu byť *kňazmi*.

Cirkev však dievky z manželstva v prítomnosti farára uzavretého považuje za zákonité a takéto dievky môžu byť kňazmi, biskupmi, ba môže byť z nich i knieža primáš krajinský ozdobený kardinálskym klobúkom.

Avšak na dedičné práva dietok z manželstva v prítomnosti farárovej uzavretého pochádzajúcich musíme prísno dávať pozor — jedine na toto! — a dedičstvo musíme deťom zachovať.

Dedičstvo však dievkam len tak možno poistiť, keď rodičia a všetci tí, ktorí chcú nekomu dedičstvo zanechať, zavčas urobia závet (testament).

Patriční to i posávaď urobili, napozatým to ešte skôr nech urobia. Zvlášte duchovní otcovia nech na to pozor dávajú, aby zákonité dievky z tak uzavretého opravdivého manželstva pochádzajúce neboly ukrátené. Aby kresťania horliví a svojmu svätému náboženstvu verní vo včulajších rozcúchaných pomeroch, v prítomnosti farára, v jeho izbe pred dvoma svedkami uzavreli svoje manželstvo i dotiaľ, pokým to v chráme Božom budú môcť zas urobiť, to požaduj od nás hrdinská obrana nášeho svätého náboženstva. V tomto svätom boji my nemáme bodákov, ale máme tým silnejšiu zbraň asíce túto: vznešenú nauku nášeho svätého náboženstva. Učenia nášeho svätého náboženstva premôhly tyranského Neróna, nauky nášeho svätého náboženstva premôžu i parížsky židovský spolok spolu s jeho slobodomyselnými žoldnermi.

Keď židovský spolok a jeho žoldneri neboli v stave premôcť na kríž pribitého Ježiša, tak ani nás nepremôžu, Ježišových, — keď i nehodných, ale tým vernejších — nasledovníkov, nás *ubohé stado bez obrany a pastiera*. Naše sväté náboženstvo požaduje od nás a my sme to podlžní našemu svätému náboženstvu, aby sme vo včulajších smutných pomeroch k vôli parížskému židovskému spolku a jemu slúžiacej slobodomyselnej strane nijakým spôsobom, v žiadnych okoličnosťach sa neuspokojili.

Oprotivne za práva nášeho svätého náboženstva musíme bojovať až do posledného nášeho dychu so všelikou zákonitou zbraňou proti židovsko-liberálnym pohanom a nevercom, ktorí zlatému telatu sa klaňajú a parížskému židovskému spolku slúžia.

Výsledok nemôže vystať. Musíme zvíťaziť, lebo Kristus je na našej strane. Keď štát bez všetkého ohľadu kráča svojou cestou, ani cirkev nemôže ináč robiť.

Do prvého radu boja musíme my *svetski* vstúpiť smelo, odhodlane. Nezadlho prídu za nami i cirkevní, a ešte sa dožijeme, že i biskupi budú s nami držať. Dál by Pán Boh!

Tým, čo sme posávaď prednesli, ukázali cestu a spôsob na to, ako by sme sa mohli bez civilného manželstva zaobísť bez toho, že by trestateľný skutok spáchal i ktokoľvek. Kresťanské manželstvo tak uctíme a zachránime, jestli, že veriaci manželstvo takýmto spôsobom uzavreté užívajú a mu prednosť dajú pred civilným manželstvom. Sviatosť stavu manželského (lebo takto uzavreté manželstvo je tiež sviatosťou), ačkoľvek okrem chrámu božieho i v takejto skrovnej podobe môžeme sa účastnými stať, to následkom nášeho včulajšieho lenivého a lahostajného, hriešneho držania sa v našom dobre zaslúženom prenasledovaní a utlačení môžeme pokládať za nezasluženú veľikú božskú milosť.

Prví kresťania v podzemských jaskyňách, v súkromných bydlách schovávali sa pred svojimi prenasledovateľmi, tam sa spovedali, prijímali a sa modlievali. Kňazi tam im omšu slúžievali, tam vysluhovali sväté sviatosť horlivým, nábožným, poníženým a blaženým kresťanským veriacim.

I svätý Peter v súkromnom bydle vyhľadal v nočnom čase nábožných a modliacích sa kresťanov, keď ho anjel zo žalára podivne vyslobodil.

Keď zavreli pred nami kostol a nám zakázali, aby sme sviatosť stavu manželského v chráme Božom nevysluhovali: pojdeme do súkromných bydiel, tam zadosť učiníme rozkazu Kristovému, tam uzavremo stav manželský. Lebo radnej treba poslúchať Boha, než ľudské zákony, keď tiež sa protivia zákonom božím. Nasledovanie tejto cesty a spôsobu je najistejším a najúčinnivejším prostriedkom na to, aby to mŕtvo narodené civilné manželstvo naspák sa vrátilo ku svojmu rodičovi, ku parížskému židovskému spolku, kam ho môžu nasledovať všetci tí, ktorí ho chcú užívať.

Veď sa ukáže, kde bude viacej ženíchov: či pred úradníkom v národnom ruchu, a či na fare.

Dr. Aleš Bakonyi,
pravotár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Schôdzka národnosti. V minulú sobotu t. j. 10. augusta uhorskí štátni občania nemaďarského nárečia vo vážnom počte sa shromaždili v hlavnom mieste, aby sa tu spoločne poradili. Učení, usadlí mužovia európejskej vzdelanosti boli v zastupiteľstve rumuňskej, srbskej a slovenskej národnosti. Poradu svoju v rozsiahlom dvore „Nemzeti szállody“ vydržovali, ktorý sa však úzkým byť dokázal. Shromaždenie o dvoch hodinách otvoril Vasil *Maugra*, proteštujúci proti tým výmyslom, jakoby oni vonka pozerali, s uhorským národom za prsty sa fahali a vyslovil sa, že oni majú právo na lásku k vlasti. Na uzavretia schôdzky ešte sa vrátime, tu len tú telegrammovú osnovu chceme predniesť, s ktorou predseda zastupiteľstva všetkých troch národností apoštolského uhorského kráľa pozdravil a ktorá takto zneje:

Jeho cisárskému a apoštolskému kráľovskému Veličenstvu Františovi Jozefovi I. Rumuni, Slováci a Srbi, ktorí sú tu v hlavnom meste Uhorska shromaždení, preniknutí súc starou vernosťou a odovzdanosťou prosia Vaše Veličenstvo jakožto obrancu a ochranu všetkých národov državy, aby ste ráčil najmilostivejšie prijať výraz ich holdujúcej vernosti.

Židovsko-liberálne budapešťanské noviny sú zúfalé, že porada národnosti tak vznešene sa odbyvala, ani najmenej sa nepodobajúc ich židovsko-liberalným valným shromaždeniam. Ale najviac ich nastrašilo oné uzavretie kongressu, podľa ktorého všetky národnosti *reviziu* (prehľadnutie cirkevno-politických zákonov) *požadujú*. Týmto totiž je vypovedané, že život tých nových zákonov, k vôli židom urobených, ale nikomu nepotrebných najviac až do všeobecných ablegátskych volieb bude trvať.

Spolahlivosť matrikárov. Že civilné matriky na koľko budú spoľahlivé, z toho možno šípíť, čo okolo vymenovania matrikárov zkusujeme. Ohľadom tejto poslednej okolnosti s dvoma krásnymi pády nám slúži náš dopisovateľ. Jeden je ten, že v jednej obci blízko hlavného mesta, takého notára vymenovali za matrikára, ktorého za celý lajster hriechov odsúdili na tú najvyššiu peňažitú pokutu (500 zl.), ačkoľvek minister sa vyjadril v svojom čase že pokutovaný notár nebude matrikárom. — V inej obci, tiež blízko hlavného mesta, jedného zmizlého a hľadaného notára vymenovali za matrikára. No veď, beda ti spoľahlivosť a hodnovernosť, keď do takýchto rúk upadnúť musíš!

Biskupská porada bude 21-ho tohoto mesiaca a jako sa zdá, bude zaujímavá. Úlohou tejto porady bude ustanoviť, jako sa majú katolícki kňazi držať v tom novom položení, ktoré nastalo následkom cirkevno-politických zákonov. Okrem toho môže sa očakávať živšia dohoda stranivá záležitosti katolíckych vyučovacích ústavov, ohľadom zostátneia ktorýchžto, udajne knieža primáš pustil sa do vyjednávania s vládou.

Kruh ľudovej strany v Pinkafö. Pod záštitou Jozefa Batthyányja jedného to z našich najpospolitejších a najoduševnejších veľmožov utvoril sa *kruh ľudovej strany* v Pinkafö. Predsedom jeho je *Michal Rathner* farár, podpredsedom *Anton Köberl* fabrikant sódovej vody. Ten kruh pri všeobecných voľbách zamýšľa postaviť grófa Bohdana Batthyányja. Blahoprajeme mu

ku zdarnej voľbe! Gróf Bohdan Batthyány pre svoje veľiké vlohy a pre horlivosť je rovnako hoden lásky voličov.

Prekážky matrikárstva. Jako „Magyarország“ z rozličných vidiekov krajiny upovedomujú medzi obecnými notármi sa pohyb započal, aby neprijali obťažné matrikárstvo za tú navrhnutú malú mzdu. Tak v Baraňanskej stolici na 24 okresov nenašiel sa podujateľ a nadžupan včul v novinách oznamuje, že kto by bol náchylný matrikárstvo prijať, aby zadal proshu. Popredku sme povedali, že o pár rokov zdvojnásobnia plat matrikárom, alebo dvojnásobnú tarchu uvalia pod týmto titulom na plecía občanom a tak vidíme, že naše prorokovanie i veľmi rýchlo počína sa splňovať.

Zle je. Peňažité podnety chytrného Wekerleho k vôli zdanlivosti silené započínajú trpké ovocia donášať. Už i posávať značný úpadok nastal v štátnych príjmoch primerane k vanskému, výdavky však značne sa zväčšily. — Od nového roku do prvého júla práve o 3 milióny zlatých bolo menej štátnych príjmov, než v teže dobe minulého roku. Výdaje ale za tých 6 mesiacov o 7 miliónov viacej učinily než v týchže 6 mesiacoch predošlého roku. Podľa toho o 10 celých miliónov nepriaznivejšie stojí naša peňažitá rozvaha než minulého roku. A navzdor tohoto všetkého naši páni ministri sú dosť nesvedomiti násilne na krky ľudu uvaliť ničemný franforec štátneho matrikárstva, ktorý zas miliónmi obfaží náš rozpočet. Oj páni, či vy máte svedomie! Pozrite len, ľud je otrhaný, hladuje a vy milióny nesvedomite vyhadzujete.

Máš času? čítaj!

(Zábava ľudovej stránky vo Špiši).

Hrozné je to pre cestovateľa, keď v tmavej noci strašná hrmavica a blískanie sa blíži. V úzkosti sem a tam sa obzerá, a oči k pobúreným mračnám obracia, odkiaľ križujúce hromy a blesky sa sypú, prudký a škodlivý dažď sa leje, so sna prebudení a nastrašení ľudia ale na kolena padajú a vrúcné modlitby svoje k nebies Pánu zasielajú. Pri tom všetkom ale búrka táto neni tak strašná, jestliže na druhej vyjasnenej polovici oblohy nebeskej niekoľko šprihajúcich hviezdíček spatríme, ktoré jemným bleskom a veselou tvárou nás tešia a obveselujú. Hviezdy tieto v bezpečnosti svojej jakoby búrke sa vysmievaly a ju opovrhovaly, ponevác ani to najdivšie hrmenie, ani tie divé strely a blesky im uškodiť a cestu jejich hatíť nemôžu.

A hľa, každým dňom stretáme sa s takými čiernymi mračnami, s takouto ohromnou búrkou a divými hromami, pod ktorými nič iného nerozumiem, jako tých neznabožov a inovercov ktorí zo všetkého čo je katolíckého smiechy tropia, katolíckych kňazov jako aj veriacich jejich potupujú, krok za krokom pomlúvajú a prenasledujú. Však ale jako nočnia búrka občyjajne dlho netrvá ale sa pominie, a ukážu sa nám jasné hviezdy na nebi; tak

podobne aj tá krutá inovercami zapríčnená búrka dlho trvať nemôže ale sa rozíde; a keď by aj prestať nechcela, aj v tom páde nachádzajú sa ešte vždy tak smelí, neohrození a nebeskými hviezdami vyobrazení katolíci, ktorí búrky tejto sa nebojá, z nej sa vysmieľajú, ňou opovrhujú.

A hľa na túto búrku dívajú sa smele ale s hora jako nejaké hviezdy s nebeskej vysosti aj horliví katolíci podhradskí, ktorí navzdor tomu, že pod nimi hrmí, oni sa nebojá, hromy bijú a oni sa netrasú, blesky sem a tam myhajú a oni sú pri tom všetkom veselí, tak že, nedbajúc na všeliaku túto búrku liberálov, aby všetkých celého horného Uhorska katolíkov ku vytrvanlivosti a zmužilosti povzbudili, na základe tej nepoškvrnenej lásky, ktorou sa všetci bez rozdielu stavu a hodnosti vospolok milujú, usporiadali si jednu nevinnú katolícku zábavu, ktorá sa im výborne podarila.

Zábava táto pre dlhotrvanlivé dážde zo dňa 29-ho júna na 16-ho júla preložená bola. Sotvá, že tohoto spomenutého dňa sa zo sna prebudili a raňajšiu modlitbu odbavili, už hneď na to von vybehli aby sa o jakosti času dozvedeli, odkiaľ sa ale s radosťou vrátili, lebo ich hneď nebesá svojim modrým pláštom potešili.

Čas schôdzky určený bol na ranajšiu hodinu 9-tú pred rim. kat. školu, odkiaľ sa aj hneď po 9-tej asi na 700 hláv počítajúce množstvo ľudu do blízkej mestkej hory pri zvuku levočskej a podhradskej muziky pohlo.

Jedna a tá istá radosť a láska sa všetkým z tvár žiarila, tak že sa učený od neučeného, vzdelaný od jednoduchého neodťahoval. Asi 11 hodina pred obedom byť môhla, keď cez ve-sele sa zabávajúci zástup preletel ten radostný chýr, že jejich najmilší hosť t. j. vysokoctený ich ablegát dr. Ján Zelenyák prichádza. Chýr tento tak neslýchanej radosti u tamejších voličov ľudovej stránky jako a u ostatných spôsobil, že sa všetci jakoby na jedno strelenie pod jeden umelecký shotovený oblúk t. j. bránu shromaždili, na ktorom „Zdrav buď“ vypísané bolo. Z pravej a lavej strany postavili sa voličia ľudovej stránky, jako aj mestký kat. spevokol, ktorý zo 78 údov pozostáva po čas celej zábavy až do samého večera vo štvorhlase tie najkrajšie piesne prednášal.

Ledva že pánom Karolom Kalivodom, týmto všeobecne cteným mešťanom sprevádzaný ablegát ľudovej stránky z kočiara sostúpil, hneď ho pán Karol Szlivko mestký kupec, táto duša tamejšej ľudovej stránky, nasledovnou rečou privítal:

Veľkomožný Pán Ablegát!

Nevyslovná radosť opanovala srdcia naše, keď sme sa o výsledku ablegátskej voľby 2-ho januára bež. roku v Levoči dozvedeli. Na javo daná oduševnenosť bola znakom radosťi v srdciach voličov jakžto verných synov vlasti, že podarilo sa nám pre drahú vlasť našu v tomto novom roku novú silu nadobudnúť, a to, v snemovni uprázdnené miesto, ktoré naše bolo, takým bojovníkom zaplniť, ktorýby kr. obyvateľstvu Uhorska vzácnym bol. Voličia sopiať ruky k nebu zdvihajúc volali: „O Všemohúci Bože! daj nám tohoto muža, popraj nám ho za vodcu, tu je čas, veľmi ho potrebujeme. A Všemohúci vyslyšal prosby naše, lebo s pomocou Jeho dnes sa už v tom šťastlivom položení nachádzame, že sa už dnes pred nim, jako pred prvým ľudovej stránky ablegátom radosťne ustanoviť môžeme.

Prvého teda takto utvorenej a sriadenej ľudovej stránky ablegáta t. j. nášho kr. vyslanca v osobe Dr. Jána Zelenyáka dnes pozdravujeme, blahoprajúc mu: aby ho Pán nebies úplným zdravím a zmužilou vytrvanlivosťou obdaril, aby tak tú veľkú úlohu, ktorá dnes plecía jeho tlačí, na zdar vlasti a jej obyvateľov šťastlive vybavil, a aby sa tá radosť, ktorá sa z tvár našich, jakžto z tvár voličov ľudovej stránky žiari, po celom Uhorsku žiarila, aby sme tak so spojenými silami, jako verní synovia vlasti, jednú radosťne zvoláť môhli: nazpät sme vydobili to, čo sme za ztratené držali, lebo nová ľudová stránka krajine zas pokoj a svornosť vydobila.

My, veľk. p. ablegát! s jejich 23. februára t. roku na sneme držanou rečou celkom súhlasíme a za našu uznávame, za ktorú sa aj Veľkomožnosti Vašej poďakujeme, a prajeme, aby Všemohúci pána ablegáta nášho na mnohé roky v úplnom zdraví a sile udržať ráčil, aby sme navzdor Károlom Eötvöšsom krajinským vyslancom vypovedenému proroctvu, pri nastávajúcej novej volbe zas len jedným hlasom vyvolať môhli: „Nech žije Dr. Ján Zelenyák! A teraz veľk. pane! prijmi naše vrelé vďaky za tvoje priateľstvo, že si nás tvojou vzácnou prítomnosťou potešil. Prosíme Ťa aby si sa tu medzi námi, jako medzi najlepšími, najvernejšími a najoddanejšími priateľmi svojími dobre cítil. Nech Ťa Pán Boh živí!“

Po krásnej reči tejto posledné slová: Nech Ťa Pán Boh živí, prítomný spevokol s neslýchanou radosťou a duchom odspieval.

Hľaď a cíť ct. čitateľu, jakým prúdom vyjavila sa po oduševnujúcej reči tejto vtelená láska voličov ľudovej stránky ku svojmu ablegátovi,

a zas láska ablegáta ku svojim voličom. Aby si takúto radosť a lásku aj ty okúsil, vinšujem ti; toto ale len vtedy obsiahneš, keď sa usilovať budeš takého muža si za krajinského vyslanca vyvoliť, ktorý tvoje t. j. záujmy ľudu brániť a zastávať bude.

Na reč túto ablegát, ktorého priateľské toto privítanie značne prekvapilo, svoj program t. j. ľudovej stránky zásady predniesol v jednej vtipne složenej reči, ktorú v nasledujúcom čísle uverejníme.

Po reči ablegátovej strašné „nech žije“ zahrnelo, na čo mu jedno malé dievčatko v mene podhradských kat. slečien jednu preutešenú kytečku kvetov podalo, za ktorú sa im ablegát jadrnými slovami poďakoval. Po poľudni o druhej bol spoločný obed, na ktorom sa asi do 600 súčastnili. Uprostred tejto dobrej vôli slyšané boli aj mnohé zdravice.

Prvú povedal veľk. pán Štefan Zemančík pápežský komorník a farár podhradský na ablegáta, za nim ablegát pozdvihol pohár na zdravie Jeho Veličenstva kráľa nášeho a na zdar podhradského obecnstva, a p. Karol Szlivko na ablegáta a na mestského pána farára.

Veselosť ducha neprestajne trvala až do samého večera, tak že ani najmenšieho zmätku a zvady sa neprihodilo, ba jeden nad druhého usiloval sa, aby tento veselo prežitý deň v pamäti tým dlhšie zostal. Obzvláštnej neočakávanej radosti ale to okamženie spôsobilo, v ktorom sa nenadále asi 60, seno sušiacich a veselo spievajúcich s hrabľami zaopatrených ženičiek pred veselé obecnstvo dostavilo, a jedna z nich p. ablegátovi jednu previlikú kytu jahôd podala.

Len okolo pol 9 večer zábava táto sa skončila, zanechajúc v srdci rozriešenú tú otázku, čo je to ľudová stránka?!

Že sa zábava táto tak výborne vydarila, to jedine domácemu p. farárovi, p. Karolovi Szlivko a niektorým vzácnym z mládeže poďakovať máme.

Konečne obzvláštnu pochvalu zaslúži aj slávna mládež mesta Podhradia, ktorá si po tieto dni založiac spevácky spolok všeobecnú úctu vydobila.

Nech žijú voličia ľudovej stránky okresu levočského, a ich ablegát Dr. Ján Zelenyák!

Jeden priateľ ľudovej stránky.

Naším ct. čitateľom! Ponevác bež. m. augusta i redakcia i vydavateľstvo — z milosti Božej — konečne stále bydllo dostaly: ráčte túto premenu vziať v známosť a od týchto čias všetky dopisy, listy, alebo posielky pod následným nápisom, jako to noviny i na svojom čele ukazujú, posílať: Budapešť, VIII. okres Práter ulica číslo 44.

BESEDNICA

Žiadosť Midasová.

Phrygický kráľ Midas
Od Bachusa si raz —
Keď tento vo svojom
Chodení svetovom
Tiež aj k nemu zašiel,
Uňho úctu našiel,
Za ktorú mu sľúbil
Dať, po čom by túžil, —
Vyžiadal tak vzácnú
Milosť v dobu dávnu,
Že všetko, čokoľvek
Chytil tento človek
Do rúk, hneď sa zrazu
V chvíli toho času
Na zlato zmenilo
A jeho tešilo.
Kamkoľvek sa pohnuil
A čoho sa dotknul,
V okamihu sa to
Zmenilo na zlato.
Bol teda kráľ tento
Tak bohatý preto,
Že nebolo možné
Tý poklady hroznú
Ani len prehliadnúť,
Jich mnohosť uhádnuť.
Ale čože na plat?
Keď sa dostavil hlad,
A kráľ žiadostivý
(Jako každý živý)

Chcejúc hlad utíšiť,
 Ide pokrm chytiť:
 A ten sa hneď nato
 Mení v lesklé zlato.
 Alebo v tom páde,
 Keď je Midas v smäde,
 A rád by si zapil,
 By ho smäd netrápil:
 Ešte sa len týka
 Nápoja, už hýka
 Od zdesenia nad tým,
 Že aj voda takým
 Spôsobom sa mení
 Na zlato. Ach neni
 Tebe možno dčlejš
 Takto hľa žiť na tej
 Zemi, kráľu milý,
 Ty si nešťastlivý,
 Keď ani len kúska
 Toho chleba ústa
 Tvoje neokusia,
 Lež hlad a smäd musia
 Trpet vždycky zato,
 Naničhodné zlato.
 Čože ti osoži,
 Keď ta vždy kynoží
 Hlad, žižeň tráplivá?
 Ó, jak nešťastlivá
 Žiadost tvoja bola
 Na Bachusa boha!
 Ale na dôtklivú
 A veľmi horlivú
 Prosbu s teba strhnul,
 V čom s' už celý trpnul. —
 Nenazdál si sa ty,
 Že človek bohatý
 Tiež môže mať dosti
 Bôľu a trpkosti
 Na tej Božej zemi,
 Keď spokojný neni
 Na tej miere, ktorá
 Daná mu je s hora.

K.

V pažeráku smrti.

— Strašná udalosť; napísal Strážnik na Hernáde. —

— Vla — chov! — Päť — minút!

Cen, cen, cen — cen — cen!

Beszálni! — Vstúpiť!

Trú — ú! Mehet!

Rušen zaprel sa do železných šínov, vypál svoje oceľové prse a so silným odfukovaním pohol rad vozňov košicko-oderbergskej železnice. Vo vozni druhej triedy sedel som len ja a on. — On sa do jedného kúta utiahol, ja do druhého. — Aprílové nebo šedivým mračnom bolo zatmoleno; začalo sa nám zívaf i zaspali sme. Len v Poprad-Velkej na hlučný lomoz cestovateľov a výkriky flakristov prebudili sme sa. Sedemnášť — minút — kričí konduktor. Zišiel som dolu z vozňa, on ma nasledoval; vypil som pohár popradského piva a kúpiac si ku zabitíu času jedno číslo novin, vracal som sa do vozňa. O krátky čas vrátil sa aj môj spolucestovateľ. Rozvijúc noviny, vytiahol som cigaretkovú tobolku, a hladám švábelky, že si zapálím. Ako obyčajne fajčiari zabudnú doma ohňový stroj, tak sa aj mne stalo: nič v tom nového. Začal som tedy čítať bez garnitúry cigaretkového dymu. Ale tie oči — lipy sa mi do vedna! — »Asnáď on má« — myslím a zdvorile približiac sa ku nemu, reknem:

— Pane, uctive prosím neráčite mať jednu švábelku? — prosil by som!

— Prosím, veľmi vďačne; ačpráve ja sám nekúrim, predsa passionátnym fajčiarom ku službe vždy zápalky u seba nosím — odvetí on podávajúc mi švábelku, ktorú zo zdvorilosti bol zapálil.

— Ďakujem, pane, hovorím ja ukloniac sa — a keď som si zapálil, dodávam: odpusťte, že som vás znepokojoval!

— Prosím, prosím, veľmi vďačne!

— Dovoľte mi, pane začnem ja znovu, chcejúc rozhovor ďalej priasť, aby som sa vám predstavil: ja som Ladymír Strážnik, fabrikant trnkového likeru z Nad-Hernádu.

— Teší ma, ja som Ján Hydrofórsky veľstatkár z Brutoviec.

— Tedy z Brutoviec! — práve teraz som čítal v novinách o tom strašnom prípade, ktorý sa udal u vás na poľovke. Je to strašné!

— Rozumiete toho lesníka, dodriapaného medvedom?

— Áno, áno.

— Veru ten neborák celý dolámaný a doškriabaný už dva týždne polomrtvý leží, sotvá bude niečo z neho, vysvetľuje mi pán Hydrofórsky.

— Ach, ach, vyjavujem ja svoju hrôzu. —

— No, začne, a o tom ste ešte nič nečítali, čo sa so mnou stalo, keď som predošlý týžden zo Spiša do Liptova cestoval?

— O tom som ešte nič nečítal, pane. A čo takého sa vám prihodilo, jestli sa smiem spýtať?

Klobúk si vytisnul hore na vrch hlavy, zalomil rukamá a s hrôzou na tváry riekol:

— Pane, vlasy mi dupkom stávajú a strach zmrví ma na celom tele, keď sa rozpomeniem na tú noc, ktorú som vtedy prežil.

— Ach, ach, — nuž čože to mohlo byť, prosím, asnáď vyšmiknutie vlaku, alebo ztroskotania, alebo asnáď zbojnícky útok?

— Niečo podobného; — to takto bolo, začal on, keď sme boly okolo Štrby:

večer o siedmej dostal som express-telegram z Ružobrehu, v ktorom ma volal švagor k umierajúcej mojej sestre. Času na prípravy a rozmýšľania nebolo. Taký jaký sám bol, zapomnúť si doma ešte aj revolver, bez ktorého ani krok z domu nespravím, súc obydlený hlboko v lesoch na poltretej hodiny od najbližšej obce

— hodil som sa do koča a v zápase s vetrom, jako strela uháňali sme na železničnú stanicu do Vlachova, kde som aj teraz práve vysadol ku vám. Naraz s vlakom vleteli sme na nádražie. Len toľko, že som mal čas kartku si vymeniť, už sa vlak hýbal. Dostal som sa do prázdneho vozna; bol som tedy sám. Zoblečúc si premoknutý vrchník, pohodlne vyvalil som sa na pohovku a začal som rozmýšľať o mojich ktorých som doma zanechal a predovšetkým o mojej umierajúcej sestre.

Sotvá že konduktor vyšiel, ktorý mi bol kartku preštilknul, silný výchor zatrasie povetným a celou svojou mocou opre sa do utekajúceho vlaku. Železné vagony pukaly, cez škáry hvízdal vietor a hrubý prudký dážď miešaný so sňahom zalieval obloky. Mne bolo dobre; teplo, jako v lazni a samotný som bol; chcel som sa uspať. Sklopil som mihalnice, ale spánok neprichádzal na oči moje i otvoril som ich.

Ako zlým duchom podstrelený — hrôzou omráčený, vyskočil som z pohovky: — proti mne sedela jedna čierna pani.

— Pre Boha! či je to možno? vskočím mu do reči.

— Ano, uzrel som tvor čierny a ošklivý. Hlava špicatá, zuby jako ihly ostré a tvár podbehnutá čiernou, jako kolomaž krvou. — Chcem ju oslovíť, ale smrteľný strach zamknul mi ústa; triasol som sa jako osika. V zúfalosti vrhnem sa do prázdneho protivného kúta a metám rukamá, hladajúc zbraň. Všetko darmo, s výkrikom smrteľnej úzkosti začnem volať: pomoc, ratuj, pomoc! Všetko darmo, ani živej duše; žiadna pomoc.

Výskanie výchrice a hrmot vlaku šialeným ma činí. Nazdávam sa, že v sprievode čierneho diabla vrháme sa do bezdného pekla.

Potvora sedí, ani sa nehne. S krvožižnivostou dívá sa na moje smrteľné muky.

— Nie, myslím si — šialený som! o, ja nešťastný zošialil som sa! Nie nie — to je len ťažký sen . . . nemôžem sa prebudíť . . .

— Pane, dodám ja, to bol len sen, to je nemožno!

— Na moju česť i svedomie, pane, pravda to bola i skutočnosť, presvedčíte sa.

— Neirvalo niekoľko sekúnd — s jedným skokom vrhá sa na mňa nešťastného a vodorúck pekelného čerta pazúrom podobné svoje paznechty do môjho tyla, začne ma drancovať. — Ja s nadprirodzenou silou zúfalstva zaprem sa nohamá do stien vagóna a — škriabem, periem, hriziem, jako besný. Krev čierna z nej, červená zo mňa leje sa a strieka na všetky strany.

Mne studený pot vylial sa na čelo a polomdletý načúvam môjho spolucestovateľa; pod vplyvom jeho vyprávania všetek jeho pekelný strach a úzkosť prežil som v tento okamih.

Spolucestovateľ pokračuje: jako strela preletia mi dušou moje deti, žena . . . a tu s vydaním poslednej sily začnem tú ohavu drancovať, miaždiť a biť.

Konečne smrteľne ranená klesla, zostal som víťazom.

— Buď Bohu chvála, rečiem a vydýchnem — utierajúc si studený pot z čela.

Prestal aj on a vydýchnuť si.

— Nuž a potom čo ste urobili s ňou? — pýtam sa ho potešený, že sa vysvobodil z pažeráka smrti.

— Potom, rečie, otvoril som okno a vyhodil som von jej krvavú mrtvolu. Výchor zapískal a uchytil ju. Ja som sa poutieral z krve a zbieral som sa k odcho-

du, ponevác blížili sme sa ku Ružobrehu. Vlak zastal — končí on — ja som zostúpil a poberal som sa do domu mojej sestry. Na ceste cez mesto z mojej rozčulnosti, ktorá pochádzala z ťažkej prežitej noci, vytrhol ma hlas môjho priateľa Stanislava Makoviča, tamejšieho lekára, ktorý práve od mojej nemocnej sestry išiel. Potešil ma; znáhlil som tedy moje kroky . . . . . Sestra ozdravela.

Vlak uháňal rýchlo, my blížili sme sa zas ku Ružobrehu, kde môj spolucestovateľ mienil zostúpiť. Zo zdvorilosti nechcel som ho pretrhnúť v reči, keď ku koncu o svojej sestre hovoril, ale moju celú bytnosť — vyznám — teraz už, len tá myšlienka zaujala: kto to bol ten strašný tvor, tá krvožižnivá čierna pani?

— Pane, rečiem, prosím vysvetlite mi túto celú vec; nechápem. Čo je kľúč toho všetkého? Je to ozaj náramná hádanka! Ostrý a dlhý piskot vydaly ocelové prsia rušňa, hlas jeho odrážal sa od strán Mnícha. On začal sa zbierať a jakoby nebol slyšal moju otázku, mlčal. V behli sme do nádražia ružobrežskej stanice; vlak zastal.

— Prosím, náhlím ja. vysvetlite mi, čo to bolo?

— Zaraz, zaraz — hovorí on snímajúc si tašku s police a na moje zadivenie otváral dvere vozna, aby zostúpil.

Podal tašku nosičovi a zostúpil za ním, konduktor zavrel dvere a zamknul.

Ja prehnev sa cez otvorené okno a mrzuto:

— tedy pane . . . !

čo to bola za pani . . . ?

— Keď chcete znať, odpovedal: to bola jedna pažravá — blcha! Z pohovky skočila mi na tylo, aby ma kúsala, ja som ju zdrapil a rozmaždiť a s plnými ústami dá sa do hlasitého smiechu.

— Vyprosím si, pane — odvolajte! — kričím hlasom plným hnevu.

On sa chichotá, že sa celá dvorana oznievala. Ja dobre, že som sa od hanby i posmechu volakde nepodel; pod dôjmom okamihu zabudol som mu i meno.

— Pane odvolajte! Šudierstvo! Klamár!

— Ha, ha, ha — znela odpoveď drancujem dvere, nikam von. Bol by som ho zmárnil. — Konduktor ma z vonku tší a dá znak na odchod; vlak sa pohol. Ja periem pästou na rámeč otvoreného okna a zúfale s hnevom veľikým volám.

— Pane, vaše meno! Na duell! Súboj! Sekundanto! . . .

Vlak hrmí . . .

— Na šable . . . pištoľ . . . piš — tovó!!!

Zmorený vrhnem sa na pohovku, bijem sa v čelo; začnem rozmýšľať: »starý blázon . . . ale fa ošudil . . . ako som ho lutoval, keď ho tá oná . . . nehanblívec . . . počkaj . . . !« konečne som sa aj ja horkov rozosmial.

Poučenie: dobre obzri človeka, ktorému máš veriť, aby si nepadol za korist — blche!

S Bohom!

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novín: Mikuláš Lepsényi bokuzial bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Frašťák: Augustin Brucker, M. J. Janecz po 1 zl. Josef Tomašik a manželka 1 zl. 50 kr., Ján Kuczko 50 kr. a iní dohromady 1 zl. 40 kr. — Bori: Gašpár Drobný, Anton Klas po 50 kr. — Galszécs: Josef Bandura, Terezia Kurucz, Maria Novotny, Erzsébet Kelecsay, Károiy Dörner po 50 kr., menšia sbierka 30 kr. — Lokcza: Štefan Badár, Štefan Jadron a jejích spoločníci 2 zl., Michal Vajak, Josef Czapek, Ján Kiszely, Matej Ircsina, Juro Jadron, Helena Pepucha, Josef Tomovcsik po 50 kr., menšie sbierka 2 zl. 40 kr. — Malý Garam: Péter Bendik 50 kr. — Zólyom-Lipce: Károly Czellar 50 kr. — Szered: Štefan Pálenik 50 kr. — Ružomberk: Ondrej Lukacsi, Emanuel Moderly, Ján Babbitonsky po 1 zl., Josef Olejnik, Josef Snakovszky, Josef Migos, Ján Hliva, Maria Labaj, Matúš Jelínek, Michal Sipoš, Ondrej Foltin po 50 kr., menšia sbierka 1 zl. 50 kr. — Szered: Františ Nyitrai 1 zl., Ján Hatala 50 kr., Alois Dvorak 1 zl., Michal Szvitok 50 kr. Anton Nyitrai 1 zl. — Liptó-Német-Lipce: Károly Kosztka farár, František Urvay, Béla Oravszky po 1 zl., Károly Susanek, Péter Pobeha, Juro Pittyerecz, Daniel Bajacsek, Ondrej Grilusz, Ján Ferjantz, Francička Kudiicska, po 50 kr., Ján Matulla 30 kr., Ján Pittyerecz, Juro Bacskor po 20 kr. — Z Mestečka: Rudolf Klajman 1 zl., Anton Javorszky, Josef Kuzma po 50 kr. — Baňská-Štiavnica: Pál Turka, Josef Urbanszky, Ján Urbanszky, Karol Majerszky, Štefan Urbanszky, po 50 kr., menšia sbierka 1 zl. 50 kr. — Z Ribanskej fari: Balázs Benyák 50 kr., Maria Hingner 1 zl., Josef Polcsin st., Gašpar Krmar, Anton Broniš po 50 kr. František Sztrakovich 1 zl. 15 kr., a iní dohromady složili 6 zlatých 85 krajciarov. — Dlhépole: Juro Sutara 2 Marky, Juro Madaj, Josef Brodek, Ondrej Sutara po 1 Marky, Ján Czapičik, Josef Madaj, Ondrej Plosáčik, Josef Hasák, Valentin Badura, Johan Hasák po 50 Pfenig. — Staokováň: Josef Urban, Josef Hromada, Martin Pazurik po 1 zl., Josef Chila, Juro Poljak, Josef Lelek, Ondrej Krúpa, Ján Lelek, Jakub Buljak, Ján Buljak richtár, Štefan Pekár, Josef Dvorstyak, Mikuláš Reiffersz, Ján Tulinský, Josef Poljak, Ondrej Urban, Josef Fura po 50 kr., Pecske Lapuka 25 kr., Josef Belko, Ondrej Laczko Mudaj, Ondrej Letko po 30 kr., Josef Straka, Josef Mišík, Katarina Buchtjak, Ondrej Tulinský, Josef Brvenik, Štefan Szmolár, Ondrej Taraba, Ján Taraba, Ján Hrkút, Ján Zrník, Estera Szmolár, Ondrej Chorváth, Mária Brvenik, Ján Holdoš, Maria Spireny, Matej Zrník, ml. Ján Bručsal, Josef Drozd, Michal Hadač, Ján Babala, st. Ján Matula, študent Josef Zrník, Josef Urban, Ján Szmolár, Ján Púcesek, Ján Ficzkó, Ondrej Ficzkó, Ján Pluchatar, Josef Bagan po 20 kr., Ján Tavel 25 kr., ešte iní dohromady složili 6 zl. 21 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedelníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNÍK

Pozvanie ku predplateniu.

Všetko poukazuje, že náš časopis spôsobí všeobecnú radosť a spokojnosť na všetky strany. Vďačne ho prijaly všetky vrstvy spoločenské, aspoň o tom svedčí, vzdor krátkeho trvania nášeho časopisu hojný počet našich priateľov a nepočtené pochvalné listy, ktoré byly našej redakcii zaslané.

Uznanie to je naša najväčšia odmena!

*O nesfalšovaní mravnosť pečlivé obecenstvo naše, imposantne sa vyslovilo o potrebe jestvovania nášho časopisu; so všetkých strán kynie nám povzbudzovanie a pozdrav, zo všetkých strán hrmí: **Nech žije Ľudová strana!!***

O duševnení, vysokoučení mužovia neprestajne sľubujú nám svoje vynikajúce a neohrozené duševné spolupracovanie, sľubujú nám veľkodušnú podporu, a už v tomto samom vidíme istú záruku toho, že najťažšiu úlohu našu dobre vykonáme t. j. že časopis náš, čo do obsahu, bohatým urobíme.

*Vysoko povznesieme náš prápor a heslo na ňom je: **Nech žije ľudová stránka!***

Vysoko a pyšne ho povznesieme s tým svätým presvedčením, že sa okolo neho všetci trpezlivo a šlachetne smýšľajúci spoločania s radosťou hŕfne shromaždia.

Maďarsky môže sa učiť každý bez toho, aby sa bal o svoju materinskú reč, veď už aj rozmnožovanie časopisov slovenských je zárukou bezpečnej existencie.

Tak tedy smeľe môžeme všemožnú podporu si vyžiadať a ctených priateľov našich zásad poprosiť, aby časopis náš v čim najväčšej miere rozširovať si nestažovali vo všetkých kruhoch.

Chceme docieľiť, aby tento časopis viac ráz do týždňa vychodil. Tejto úlohe však len vtedy môžeme zodpovedať, keď sa všeobecne rozšíri

naš časopis. Ľavnú predplatnú cenu ani potom nezdvihneme.

Predplatná cena „Kreštana“ je:

Na celý rok . . . 2 zl. — kr.
na pol roka . . . 1 zl. — kr.
na štvrt roka . . . 60 kr.

Jednotlivé číslo 4 kr.

YDAVATELSTVO.

— **Deň narodenia kráľa.** 18-ho augusta, to jest budúcu nedelu má kráľ 65 deň svojho narodenia. V ten deň v budinskom Matejovom kostole predpoludním o 10 hodine budú úradne hlavné služby božie, ktoré bude vykonávať knieža primáš kardinál Klaud Vaszary. Na službách božích prítomné budú štátne a vojenské vrchnosti.

— **Zdanlivý korunný dedič je nemocný.** Františ Ferdinand kr. knieža, zdanlivý to korunný dedič, ako z Viedne sa oznamuje, je nemocný. Trpí na pľúcovú nádchcu a podľa rady lekárov musí sa čo najviac šetriť. Kr. knieža preto nevezme účasť na jasenných vojenských cvičbách v Česku. Františ Ferdinand už od dávna dáva liečiť si kašeľ pľúcový a jeho stav v nemalej miere znepokojuje kráľovskú rodinu. Jeho Veličenstvo kráľ dal slobodu kráľ. kniežatu na viacej týždňov, ktorú bude tráviť v Botzene, v Mendelovej užine.

— **Koronácia v Moskve.** Ako sa oznamuje ruského cisára a cisárovnú pokorunujú v druhom týždni budúceho apríla v Moskve. Na tie slávnosti už včul robia prípravu. Tamejší zlatníci pracujú na drahých stolných riadoch, ktoré na korunovacom obede budú potrebovať. Cár a carevná po korunácii ešte za niekoľko týždňov zamýšľajú ostať v Moskve. Rakúsko-uhorský poslanec už bol v Moskve hľadať primeranú miestnosť pre poslanstvo na čas korunácie.

— **Ponorená loď.** Z Londýna píšú, že na západnom brehu Francúzska zanorila sa jedna loď so žltým komínom. To nemôže byť iná, iba Miranda z Hamburgu, ktorá 30-ho júla pohla sa z New-Yorku na Havre, tá mala žltý komín. O cestovateľoch a o osobníctve lode dni chýru ani slýchu.

— **Zbojstvo v jednom majeri.** Z Békés-Duly sa píše: Na blízkom majeri menom Gomboš hospodárku Máriu Albert, ktorá bola známa ako bohatá v noci zobudili zo sna. Mária Albert nič zlého nešpiac otvorila okno, keď neznámi ľudia ju sekerou napadli a hrozne ju dorúbali. Vrahovia všetko sem a tam v izbe pohádzali, ale len 16 zlatých našli. Potom zapálili posteľ, ufajúc, že celý dom zhorí spolu i s mrtvou. Tých vrahov hľadajú.

— **Cirkevný súd o nitrianskej voľbe.** Noviny „Veszprémi Hirlap“ píšú takto: Gejza Bihari notár v Ujlaku tým obviňoval a zažaloval Františa Konyakovského kaplána v Ujlaku, že pred prvou nitrianskou voľbou 17-ho marca v kostole držal dráždivé reči k ľudu a že kortešoval v kostole za ľudovú stranu. Bihari avšak špatne pochopil, lebo súdna stolice v Nitre tú obžalobu na návrh kr. pravotárstva odvrhla a celú záležitosť poslala patričnej cirkevnej vrchnosti. Františ Szilányi arcibiskupský vikár v Trnave svedomite dal tú vec preskúmať, a včul, ako „Nyitramegyei Szemle“ oíše. písal list ujlakskému farárovi, v ktorom uznáva,

že obžaloba notára Bihariho na základe vypovedí vyslúchaných desať svedkov úplne falošnou sa byť dokázala. Potom oslovuje farára, aby ten list sdelil nie len nespravodlivo obžalovanému kaplánovi, lež v príhodnom čase a spôsobe i veriacim, konečne ale toto hovorí: „Sďte všetkým týmto i to, že proti notárovi Gejzovi Biharimu, ktoréhožto obžaloby všetky dokázaly sa byť bez základu na patričnom mieste som porobil kroky, aby za bezzákladné obžaloby bol pokarhaný a podobné veci na budúco, aby mu byly zakázané. A síce príliš zapotreby je, zvlášte vo včulajších rozhodných časoch, aby dobré meno a vážnosť mužov vo verejnom postavení a úrade postavených bolo neporušené, a veľmi pofutovania hodné je to, keď práve jedna úrodná osoba usiluje sa dobre meno a vážnosť druhej úradnej osoby falošnými obžalobami podkovať.“ Či vám to treba bolo pán (nie síce veľkomožný) notár Bihari?

— **Vdova po korunnom dedičovi v Londýne.** Zo Špay sa telegrafuje: Anglická kráľovná Štefániu, vdovu to po korunnom dedičovi pozvala na hostinu, ktorú zamýšľa usporiadať v paláci „Osborne“ k úcte cisára Viléma. Vdova korunného dediča pozvanie prijala a v minulú nedelu odcestovala do Londýna.

— **Stav ruského korunného dediča.** Z Petrohradu sa telegrafične oznamuje: Professora Leyden-a, ktorý je náhodou tu, pozvali, aby preskúmal nemocného korunného dediča. Chýrny ten lekár priaznivo sa vyslovil o stave nemocného.

— **Nemoc aostánskej kňažnej.** Z Turinu sa telegrafuje: V polohe aostánskej kňažnej nestala sa žiadna premena. Domáci lekár orleánskej rodiny, ktorého telegrafične zavolali, veľkú slabosť poznal. Príčinou ťažkej nemoce kňažnej je to, ako včul na javo vychádza, že po jazdení rozjätrená okúpala sa v studenej vode a následkom toho veľkú ztratu krvi utrpela. Taliánskeho kráľa každodenne trikrát upovedomujú o polohe kňažnej.

— **Zkosil svojho protivníka.** Krvavý príbeh sa stal vo vilovánskom chotári v Báč-Bodrogskej stolici: Damián Kríž a Isa Pecitur ženci povadili sa pri zatve a Kríž zkosené riadky sbieral, pri tom Pecitura nazýval huncútom. Zhuncutovaný žnec prišiel do takeho hnevu, že sa obrátil proti Krížovi a jedným jediným sekou ho zožal. Kosa presekla mu i spodní hnát tak, že noha Krížova ďaleko sa odvalila. V hrozných mukách nesli ho do nemocnice, krv jeho celé strnisko zabarvila na červeno. Zobrákom bude na celý život, jestli že ostane na živote. Zúrivého ženca chytili.

— **Samovraždelný plukovník.** Rytír Kazmir Zajakovský v 25 pechotnom pluku služivší plukovník na začiatku tohoto roku zrazu sa zbláznil. Šialeného plukovníka — priniesli do XVII. vojenského špitála. Plukovník od tých čias viackrát chcel sa zavraždiť, ale mu vždy v tom prekazili. Konečne 5-ho augusta odopoludňá z druhého poschodia nemocnice — kde od tých čias býval — skočil na dvor v jednom nestraženom okamžení. Po tom skoku Zajakovský ešte len jednu hodinu žil a potom umrel následkom vnútorného krvacania.

— **Smrť na polovečke.** Zo Solnohradu sa telegrafuje, že tam gróf Chamara cis. a kr. komorník a kapitan náhle umrel, lebo na polovačke mrtvica ho porazila.

— **Nehoda pri vojenskej cvičbe.** Z Viedne sa oznamuje, že 10-ho augusta pri vojenskej cvičbe, ktorú blízko ružového pahrbka vydržovali, jedno delo prevrhlo sa do jarku, cez ktorý ho chceli previesť a päť ľudí

zagniavilo. Dvaja boli nebezpečno poranení, traja ľahšie urazení.

— **Zabil sluhu.** Z Békés-Szent-Andášu sa píše, že Štefan Pintér syn to tamejšieho obecného rychtára, za čosi vyhrešil jedného sluhu svojko otca, Františa Kálmána. Sluha rozdraždený nehoľno ráz mu naspák odsekol, čo na toľko prinieslo Štefana Pintéra do hnevu, že s jednými hrablami tak nešťasľivo uderil do hlavy, že o 3 dni umrel. Štefana Pintéra chytili.

— **Poklad v jaskyni.** Nekoľko sedliakov a Požareváci Srbsku — jako sa z Belgrádu píše — našlo jedmu truhlu plnú starých vrohov. Ten nález oznámili ministromi polície, ktorý nariadil, aby sa ten pohľad skrze vrhnosť odviezol do Belgrádu.

— **Nešťastie v Tatrách.** Zo Zakopaného, stanice to na haličskej hranici oznamujú, že 15-ročný syn Germána školského to radcu v Lvove spadol z konára Novákovho vrchu vo vysokých Tatrách. Ponevác bola rýchlo po ruke lekárska pomoc, pravdepodobne sa vyľieči ten ťažko poranený mladík.

— **180 tisícova krádež.** V sporitelnej pokladnici v Brüseli, jako sa odtiaľ telegrafuje, 6-ho augusta zbadali nedostatok 180 tisíc frankov. Peniaze boli v jednej železnej škatuli, ktorú zas v jednej kasni zachovávali. Domnievajú sa, že snáď zlodej bol v sporitelnej pokladnici, ale možno, že i zprenevernie sa stalo.

— **Radosť a žalosť.** Sväto svätá a mnohými pádami dokázaná i ospravedlnená pravda je, že žiadny človek nemá na čele napísané, jakou smrťou sa odberie, pravdu dokazuje aj nasledujúci pád. Istý Pavel, Netzkar občan to skalický, povolaný na svadbou do susednej obce Kátova, 12-ho bežiacieho mesiaca prijel na svojich dvoch koňoch ku svadbníkom. Kde ho srdečne prijali a tešili sa slavnostnej tejto príležitosti a hostoví dávno nevidenému, ale nie dlho, ponevác nepredviditeľné nešťastie zastihlo Netzkára. Keď síce sobášv evanjelickom kostele v Holiči, meste to neďaleko Kátova ležiacom, odbavený bol, Netzkar kátovskej običaji, ktorá za slávu drží najskoršie prijatie pred svadbným dom, chcejúc zadosťučiniť, započal sa predbíhať z druhými, aby tej slávy bez pochyby účastný bol. Medzitým si ale ani nepomysel, že ho sort očakása, keď sa vóz jeho na kamani prehodil, následkom čoho Netzkar silno poranený na hlavu bez seba povedomia na zemi zostal ležať. Tohoto nešťastia účastné byly aj na voze prítomné družky, ale v menšej miere. V krve rán ležiacieho Netzkára zočiach ostatní spoludruhovia jeho, položili ho na vóz a na pôl mrtvého priniesli do svadobného príbytku. Radosť tam prebívajúca obrátila sa na žalosť a smutok. Konečne ale navzdor všetkej lekárskej pomoci, po krátkom trápení skončil.

— **Vraždelní žobrák.** Z Aradu sa telegrafuje: Mikuláš Toman jeden mladý a skleslý robotník na železnici, ktorý už i pri vojsku cez roky sedel v žalári pre rozličné zločiny, v Arade prišiel ku žene jedného skladníka menom Mrzena a prosil o almužnú. Žena nedala mu nič, na čo tak sa rozpajedil ten žobrák, že jedným ostrým kuchynským nožom napadol ženu a tak ju dopichal, že náhle umrela. Vrah potom pokojne išiel ku marošovej priekope sa poumývať krvavé ruky, kde ho potom zdrapili.

Na zaopatrenie si cirkevných náradí, kostolných zástav a praporov atď. odporúčame ústav **Jozefa Gavora** v Budapešti, Vacovská-ulica číslo 17.

Upovedomenie. *L'udová strana* v Budapešti (VI. Podmauická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednu pisáreň* otvorila. a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, oocenstvo sa vyzýva, aby túto *pisáreň* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ludovej strany* sa týkajúcom. Repaktori ale dňových a týždňových novin, ktorí držia s *ludovou stranou* na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnu službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkok alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokolvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydllo i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby *Odkiaľokolvek a čokoľvek* by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

DOPISY.

Varšava dňa 24-ho júla 1895.

Vysokoctená Redakcia!

S veľikou radosťou očakávam každý týždeň ten deň, keď mi do rúk prichádza náš „Kreštan“ do cudzozemska, vtedy všetku prácu opúšťam na čas, pokiaľ „Kreštan“ prečítam; čo mi vždy veľkú radosť spôsobuje. Jaknáhle ho prečítam, pospiecham ku svojim priateľom. a dávam im ho čítať. Vyznať musím, že tu v cudzozemsku, kde kus chleba ku výžive našej rodiny si vyhľadávame, čím že sa máme potešiť medzi cudzým svetom, keď nie listom od svojich priateľov a keď nie „Kreštanom?“

S radosťou beriem do rúk „Kreštan“, ale so zármutkom ho kladiem na stolík, lebo nič dobrého sa nedočítam v ňom pre náš kreštanový ľud. Ešte pred časom tešilo ma, keď som môhol o svojej vlasti tu cudzému ľudu hovoriť, ale včul sa už veru nemôžem tu chváliť o tom novom židovsko-liberálnom zákone, i tak to dobre zná tunajší národ, že v Uhorsku len židom je dobre. I to ma veľmi zarmacuje, že u nás v Uhorsku je tak mnoho bohaprádznych katolíkov, ktorí radnej s liberálmi a židmi držia než s opravdivými katolíkmi, ba že i medzi katolíckym kňazstvom sa nachodia takí, ktorí potajomne s neznabohmi liberálmi držia; tých zaiste treba by bolo zbaviť ich svätého úradu, a vyhnat v čerty, nech idú za rabbínov, keď sa im to tak velice ľubi, nech nevyžierajú masné úrady katolíckej cirkve, keď i jakokoľvek sú vysoko postavení, predsa sú len nančhodní Judáši.

Či sa potom môžeme diviť nad tým, že obecný človek radnej ide do krčmy než do kostola a miesto kázne radnej vysesáva u svojho priateľa krivonosu? Či potom je divu, že ľud náš upadá nie len mravne, lež i na majatku, nikdy žid nebol priateľom nežidovi za darmo, ale vždy len zo ziskuchtivosti, zo gšeftu.

K nepochopeniu je to, jako len môže sa spriatelit kreštan, a zvláštne, keď je duchovný, so židom? Kto že zaprel Krista? Kto že ho bičoval? Neboli to židia? Jako jednúc Krista židia ubičovali, tak včul pre kreštanov chystajú biče. — Smutné príklady by som môhol predniesť z mojej obce, odkiaľ pochádzam v

Uhorsku, jako židáci mnohých občanov pošudili a keď sa zbohatli, potom poutekali ani sa nevie kam. Žid nebude nikdy dobrým vlastencom, ale keď ho započne nečo omínať v Uhorsku, a nečo si zgazdoval, posbiera svoj šátor, a pôjde do inej krajiny, kde sú lepšie výhlady na gšeft. Túto skúsenosť nepodvráti ani minister Wlašič, keď ich jakokoľvek vychvaľuje, lebo židov len slobodomurári a neznabohovia ľúbia a vychvaľujú; židia vždy boli maznáčkami slobodomurárov a neznabohov z tej príčiny, že sú prví, ktorí zapierajú Krista.

Drahí bratia kresťania Uhorskí! Držme spolu, nebrojme jedon proti druhému, keď kresťan má obchod, gšeft, ten mu nekažme, nevychvaľujeme radnej žida než kresťana; už ste sa tejto politiky od židov mohli naučiť, jako oni spolu držia.

So zármutkom očakávam ten čas, keď do života uvedené budú tie nové neznabožské zákony, ktorých my kresťania sme nepotrebovali, ani sú nám neni na osoch a k prospechu; tie zákony iba židom osožia, celej vlasti našej sú len k záhube. Maďari sa nazdávajú, že keď sa pomiešajú so židmi, že v národnom ohľade sa zosilnia; ba práve to bude počiatkom ich záhuby, židovská krv a židovské obcovanie vyvráti maďara z jeho pôvodného národného rázu; tým novým zákonom len nepriatelia maďarov sa potajomky tešia, to bude ich úpadkom.

Na základe kresťanstva založené Uhorsko už tisíc rokov jestvuje, uvidíme, či na základe tých nových neznabožských zákonov toľké roky potrvá; pôda uhorská síce bude trvať, ale nemyslím, že vtedy už potomci Árpádovi tam budú panovať, budú iný národ; ale včulajší zaiste nie, lebo tie nové zákony nespojajú rozličné národnosti Uhorska v jedon silný národ, lež ho rozkvasia a k hnilobe doprovadia.

Či to nemusí kresťanského človeka zabolieť, keď si pomyslí, že už i včul panujú židia nad námi? že i včul kresťanským mliekom sa židia nadávajú; či mladé kresťanské osoby nekojajú svojím mliekom navzdor všetkým zákazom cirkevným svojich budúcich najväčších nepriateľov? Máte vedieť kresťanské dievky a ženy, že cirkev svätá katolícka vždy to zatracovala, keď nejaká kresťanka išla za dojku do židovskej rodiny. A či neslúži kresťanská čelad židom? Či tedy židia nedosiahli už panstvo nad námi? Hrôzim sa toho, keď si pomyslí, jako to ešte len potom bude, keď nastanú tie nové zákony.

Milí moji kresťanskí rodáci! Utekajme sa upenlinve k Bohu Všemohúcemu, aby ľud svoj verný zachoval a zachránil od tej nastávajúcej záhuby a zkázy, ktorá nám hrozí od tých neznabožských zákonov; tento trest, túto pokutu, toto navštívenie, toto protivensťvo sme síce všetci zaslúžili, od najvyšších kňazov počnúc všetci sme sa veľmi prehršili proti Bohu, proti Kristu našou lahostajnosťou a chladnosťou vo viere! O dobrotivý Bože, očisť nás od trosku! Keď by tento môj list páni uhorskí ministri čítali, viem, že by sa dobre smiali, mysliac si: blázenko, len sa poteš dôverou v Boha, ten ti veru nepomôže, lebo včul v Uhorsku Bánffy a jeho kamaráti panujú a nie Boh. Ja však silno dúfam a verím, že Boh Všemohúci má predsa trochu viacej vlády než pán Bánffy a celá jeho driečná kompánia, a že Boh neodvrhne od seba svoj verný ľud kresťanský, lebo Bohu sa ešte nezunovalo kresťanstvo, jako sa už Kristus zunoval liberálnej bande v Uhorsku. Bože, neopúšťaj nás.

Varšava, ulica Lucka 26; 24. júla 1895

s úctou

Dlhopolec Josef H. B.

HOSPODÁRSTVO

Spočítanie ľudu.

Podľa medzinárodného ustálenia ľud by sa zas mal spočítať 31-ho decembra roku 1900. Tohoto určitého času i Uhorsko sa musí pridržať, lebo samo jedno nemôže výminky robiť, zvlášte, keď to veľký a spoločný zájem štatistickej vedy požaduje, aby spočítanie ľudu v každej krajine bez výminky v jeden deň na raz sa previedlo. Kongresné nariadenie stranivá spočítania ľudu veľmi múdro určuje, aby sa spočítanie ľudu v každom desiatom roku stalo, lebo desať rokov práve dosť veľkú dobu obsahuje na to, aby sa premeny pozoru hodné behom desiatich rokov staly.

Z výsledkov spočítania ľudu roku 1890-ho na jar roku 1893 sme dostali prvý sväzok a len toho roku bola dokonaná táto ohromná práca. Už i z toho vysvitá, že desaťročná doba medzi jednotlivými ľud spočítajúcimi úkonmi je dosť krátka. I kam že by to viedlo, keď by po päťročnej práci hneď zas nový úkon dali započiat krajiniskému štatistickému úradu?

To by len tam viedlo, že by tento úrad výlučne preonačiac sa v pisáreň ľud spočítajúcu, nebol by schopný svojmu vážnemu povolaniu zadosť učiniť v mnohých odvetviach skutočného života.

A predsa od jedneho času i tu i tam sa ktosi porad ozieva, aby i na millenium (tisícročná pamiatka) sa spočítal ľud, pravdaže len v Uhorsku, a to by bol taký úkon, ktorý by sa nijako nemohol priviesť do spojenia s medzinárodnými výberkami, lebo z týchto celkom neodvisle by sa musel vykonať.

Ani my sme neni proti spočítaniu na millenium, lebo čím viacej skumáme nejakú vec, tým viacej na vrch vychádzajú tie praktické nauky, ktore žiadúcim činia spočítanie ľudu na millenium.

Predovšetkým vidíme i to, že to medzinárodne ustanovené spočítanie ľudu u nás vždy na zimu padá. Áno, ale Uhorsko je roľnícky štát, a jeho opravdivé pomery len v čas poľnej práce sa ukazujú. Spočítanie ľudu v zime neukazuje opravdivý život ľudu s jeho pohyblivosťou, nepredstavuje tie vrstvy, ktoré na vidieku do ich miestného strediska chodievajú alebo z pomedzi hôr vandrujú na rovinu na žatvu.

Spočítanie ľudu v zime predstavuje len na niektorých strediskách účinkujúcu ľudovú váhu.

Následkom toho je, že v ohľade rozvoju rodinnej polohy, živobytia, občianskeho života mnohé otázky spočítanie ľudu v zime nerozlušťuje.

Z týchto príčin veľmi vážnym by bolo, aby sa ľud i v lete spočítal a jestli sa na to chystajú, alebo s ním sa vážne oberajú, tedy leto millenárneho roku veľmi bolo by príhodné na to, aby sa tento úkon previedol, a to tým viac, lebo v ten rok ľudový život bude pohyblivejší, a menej ľudu sa bude stehovať do cudziny, než po iné roky.

Za túto záležitosť dobre by bolo sa zaujať.

Rozmary a žárty.

Príde cigán do fary a hovorí: „Proším pekne p. farár, náš milý otečko túto noc žomrel; a ľúbil bych ačkoľvek len chudobný z holých rúk ša živiací človek šom, aby mal pekný pohreb s omšou, len keby to moč nekoštovalo.“

„No dobre Ferko — povie farár — ale omša bude len malá“ (tichá).

Cigán: „Proším ponižene nášeho pána farára, keď už aj veľká omša nebude, keby ašpon len takú prostrednú boli dobrý odslúžiť.“

Dôsledne.

Professor lekár (na klinike ku svojim poslucháčom): „Vidíte, tento chlap má jednu guľku v nohe a preto musí kulhať. Čo by ste v tomto páde robili?“

Študent: „Tiež by som kulhal!“

Tiež príčina.

A.: „Včul som porozumel, prečo na toľkých našich peniazoch je jeden orel s roztriahnutými krídlami.“

B.: „Nuž prečo že?“

A.: „Aby nás upomínalo, že peniaze lietajú.“

Násilný prostriedok.

A.: Či nezáte žiadneho prostriedku proti príliš veľkej ospalivosti?“

B.: „Postavte sa na hlavu, vtedy oči sa vám nemôžu zavreť!“

VYOBRAZENIE.

V minulom čísle našich novín predstavili sme *liberalismus* v takom vernom obraze, nad ktorý vernejšieho ani není možno si predstaviť. Vo včulajšom čísle zas našim protivníkom sa chceme zavdačiť, (lebo našim čitateľom, viem, že to není nejaká milá vec, keď obraz takýchto hnosobí prinášame) s tým, že včul tak zvanú neodvislosť vyobrazujeme. Tento nákras je z toho času, keď syn Ludvika Koššutha sa naspák vrátil do svojej vlasti. Na obraze je i »Herkó Páter« jako zosobnovateľ dobrých vlastencov. Tam je ministerstvo vtedajšej vlády a niekoľko náčelníkov potajomnej vládnej strany. Samá to hladomrivá aberba, ktorá každú minutu mohla očakávať, že zpod nej vytrhnú rohožu a ktorá pred svojim ponorením jakožto posledného útočiska chopila sa dediča Koššuthovho mena. Slobodomyselná jako i štyricafosem roková vládna strana pretekavo ozsievaly ruže Františovi Koššuthovi pred nohy a bolo sa čo obá-

vať, že s temianovou vôňou konečne i opojá toho prichodzího. Aby sa to nemôhlo stať ponáhal sa v ústrety prichádzajúcemu Františovi Koššuthovi v podobe Herkó Pátra nepredpojatý a jedine vlastenecký katolicismus. Upozornil ho odkiaľ hrozí vlasti to najväčšie nebezpečenstvo a radil mu, aby si za prvú a najsvätejšiu povinnosť pokladal rozohnať tú bandu, ktorú vidno na obraze. — A syn veľkého Koššutha čo učinil? — *I sam sa medzi nich postavil.*

Komu by tu neprišli na um oni dva kmotri? Každý z nich bol pijákom a nedbali o to, keď nasledujú svoju náruživosť i do blata si museli lahnúť. Ich manželky vzájomne ich prosili, aby jedon druhého napravili. Nič neosožilo. Pijávali a vávali sa i na ďalej vo všelikej hnosote.

Raz jedon z nich potáčajúc sa domov, spadol do járuku vedľa cesty a odtiaľ žmurkal. Nezadlho zazre svojho kmotra, ktorý tiež tade sa potáčal a rekne mu:

— Sto striel, kmotre, pomozte mi z tohoto blata!

Kmoter oprobuje sa zohnúť, ale darmo, nejde to. Na raz si pozmyslí a lálne si tam ku kmotrovi.

— Z blata fa nevládzem vyťahnuť, lež to ti urobím, že tebe k vóli i ja si doň lálnem. . . .

Veru, veru, ani papulnatí vodcovia neodvislej strany neočistia liberálov od blata, lež im k vóli to urobia, že si i oni doň lálnú. Bár by sa i v ňom zadusili!

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

B.-Bystrica. H. Z. V žiadnej reči, okrem maďarskej, nepíše sa premeno na prvom mieste, ale najprv príde krstné meno a potom premeno. Ačkoľvek sme to už mnohokrát vo vašich spisoch napravili, čo ste už dostatočne môhol zbadáť, vy to predsa nenásledujete, lež aj ináč musíme Vám mluvnicu veľmi odporúčať, aby ste sa i cenu jednotlivých písmen naučil rozoznávať.

»Šidlo.« Mluvnica už sa síce trochu popravila u vás, ale ešte vždy nemôžeme sa dosť jej vám naodporúčať, lebo ešte vždy dlžite tam hlásky, kde sú krátke k. p. miloval miesto miloval; pričastie minulého času v žiadnom slovese sa nedlží, len tam, kde je i koreň sám dlhý k. p. báf, pri m. času bál, ale inde nie.

Varšava. Dlhopolec. Dostali sme a ďakujeme len častejšie dopisujte.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho

udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Katolíckému ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Kto sa chce poriadne naučiť po slovenský *písať* a vôbec reč svoju materinskú tak znať, jako sa svedčí, tomu odporúčame nasledovné diela:

1) Slovenský Pravopis od Dra. S. Czambela. K dostaniu je v Trnave u knihkupca Horovica.

2) Josef Victorins Slovakische Gramatik po nemecky. V Budapešti u Vilema Lauffer Ujvilág ulica.

3) U toho istého vydavateľa: Slovenská Mluvnica od Mráza, čisto slovenský.

Bez známosti mluvnice není možno dobre písať!

„Dom Svätý“ čili „Život Tobiášov.“

Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol Latasse biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard Oswald správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: *Ružencová knižočka*. Albána Stolca *myšlienky o žoltári*. Cena jedného výtisku 15 kr.

Pod menom: „*Ježiš*“ priateľ dietok Modlitby a piesne pre katolícké školské dietky zostavil Štefan Janovčík farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

„*Blahoslavený*“ P. Diego z Cadixu knžaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert Stock. Poslovenčil: Alois Behúnek farár lančársky. K dostaniu: V Trnave u Žigmunda Wintera.

„*Kráľová Sv. Ruženca*.“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan Pironcsák farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.20—6.50 zl. Raž 5.00—5.20 zl. Jačmeň: na krm 5.50—5.80 zl. do pálenie 5.80—5.80 zl. na várku 7.50—7.80. Oves: 6.00—6.20. Kukurica: 5.50—5.80. Proso: 0.00—5.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 10.50—11.00. Koprné semeno: 12.50—12.75.

3. Strova: Veľká biela fizufa 8.50—12.00; tmavá 6.20—6.50 okruhlá: 9.00—9.10., drobná 10.10— tarkavá 5.00—5.40. Šošovica 9—15. Hrach 8.00—12.00. Čistá 15.00—. 15.50 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 17—18. Burgyňa 1.70—1.80. Cibufa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržellem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.30—3.10. Lesné a horné seno 3.40—3.80. Slama. Na postelanie: 1.25—1.40. Žup 1.45—1.65.

6. Siatic: Červená ďatelina 60—65. Lucerna 48—52 zl. Jarní ľadník 8—9 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 663 hospodárskych volov; 233 dojných kráv. Nasledovné boly ceny: Vyborená pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 52—140 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 6628 kusov oviec. Ceny: 12—16 zl. za páru, a 19—22 kr. za živý kilo. Svinový tuh: za kilogramm 48—49. V salašoch 4570 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vösk 164—165. Vajca 45—50. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 70—120 mc. Slanina 50.00—51., učená 00—00 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

Vyzvanie

ku všetkým katolíkom Uhorska!

Poistujúca spoločnosť „UNIO CATHOLICA“

učinkuje už štyri roky v Uhorsku a je všeobecne obľúbená. Počítuje viac než 30,000 údov. — Tie posávad vyplatené škody obnášajú 400,000 korún.

Kostolné zvony

sa poistujú i proti puknutiu alebo zlomeniu.

Prosíme všetkých katolíkov, aby vstúpili do nášho spolku; takí katolíci ale, ktorí chcjú mať jednatelstvo, nech sa tiež obrátia na nás. — Ústav vypúšťa nových 2000 kusov účastin v cene 200 000 zl., jedna účastine tedy stojí 100 zl. — 10 %, t. j. 10 zl. sa má pri podpise, 90 zl. za pol roka splatiť.

Podpisy na účastiny, osvedčenia na prístup ako poistený spoluúd alebo prosby o jednatelstvo maju sa poslať buďto v uhorskej, buďto v slovenskej alebo v nemeckej reči na

Všeobecné Zastupiteľstvo „UNIO CATHOLICA“

do PREŠPORKU,

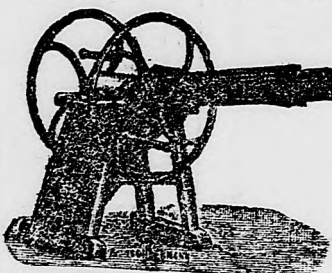
Halászkapu-ulica číslo 8

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a troma nožmi
č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—
s jedným pohonným kolom
a štyrma nožmi
č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

s dvoma pohonnými kolami
a troma nožmi
č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—
s dvoma pohonnými kolami
a štyrma nožmi č. III. zl. 36.50.
IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláčačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláčačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníku.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešákom na plevy a s 12 riečicami — — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyľia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—
Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymrúvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným rylom — — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné píly (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr. 25	50	100	150	200	300	500	750	1000
cena zl.	10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

— Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI —

MICHAL TRESKOŇ

12-15

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCSÉN MEGYE.)

TLAČIAREŇ „SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAM.

Jeden asi 14 ročný chlapec, ktorý zná po uhorsky a po slovensky prijme sa do tlačiarne „Svätého Gerharda“ v Budapešti, VIII. okres, Prater-ulica číslo 44 za učňa; vyučí sa za sadzača. Môže hneď zaujať toto miesto.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIEDENSTEINA (BUDAPEŠŤ, BÁLVÁNY-U.
ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výtah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížečky pre údy občianskych spolkov a knížečky splácováče.

 Kus týchto 12 stranových knížečiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakúkoľvek narídenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Prater-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.